

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Sloga Trstu male stvari, a nezloga sve pokriva.“ Ker. Pol.

— Uredništvo i odpravništvo nalazi se: **CORSIA STADION** br. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Prilopisana se pisma tiskaju po 5 nrč. svaki redak. Oglasi od 8 redaka stoje 60 novč. za svaki redak viša 5 novč. ; il u slučaju opelovanja uc pogodbe sa upravom. Novci se šiju postarskom naputicom (asegno postale) ima, prezime i najbližu poštu točno označiti. Komu list ne dođio na vrijeme, neka to javi odpravništvo u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše : „Reklamacija“. Dopisi se ne vradaju ako se i ne tiskaju. — **NAŠA SLOGA** izlazi svakog četvrtka 1 1 celom arku. Novci šalju se na uredništvo ili odpravništvo. Nebljigovani listovi se ne primaju. — Predplata a poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu; Razmjerno fr. 2,50 na za pol godinu. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nrč.

Molbenica

obćinskih zastupnika u Buzetu, kojim mole vis. o. kr. namjestništvo, da bi se isto čim skorije zauzelo za uredjenje tamošnje občine, koja, se nalazi, kako je našim čitateljim poznato, u najvećem neredu. Molbenica to glasi:

Visoko c. kr. namjestništvo! Poslije godino i kakovih 9 mjeseci obavili su se mjesaca maja (od 15. do 20.) r. g. 1884. u buzetskoj občini izbori novoga obćinskoga zastupstva.

Djelomica tomu visokomu c. kr. namjestništvu s poznatih razlogah zateglo se je sa izborom obćinskoga vieća i obćinskoga načelnika sve do danas.

Za danas pozvao je sjednicu na temelju § 33. izbornoga reda za obćinu u Istri najstariji zastupnik, da se taj izbor obavi.

Na temelju § 37. istoga izbornoga reda zahtjeva se za pravovaljanost izbora, prisutnost najmanje trijuh četvrtinah svih zastupnika.

Pošto nas danas u sjednici nije bilo nego 20, rad toga se izbor obćinskoga vieća nit načelnika nije mogao obaviti, a nije uz ovdašnje okolnosti ni nade, da će se radi abstinencije manjine moći obaviti, te prosimo visoko c. kr. namjestništvo, da nam pošalje jednoga svoga činovnika, poznajućega hrvatski i talijanski jezik, kao povjerenika ili komisara,

koji bi na stanovito vrijeme našom obćinom upravljao.

Uvjereni, da bi obćinskom neredu mogao na put stati samo o. kr. činovnik, vješt obćinskim poslovom, nepoznajući nikoga nit bivši nijednim načinom na ikoga vezan, poznajući oba jezika govorena u ovoj občini, činovnik, kojemu bi pred očima lebdilo samo zakon i pravica, to da u občini našoj ostano dok ju u red stavi. Na ovaj posljednji neobičan korak sile nas sljedeći razlozi:

1. Mi se ni najmanje nenadamo, da bi se uz ovo zastupstvo, kod ponovljenoga pokušaja izbora došlo do drugoga uspjeha nego što se došlo danas.

2. Novoga izbora za zastupstvo za sada neželimo, jer nabi htjeli, da se narod tako gusto muči. Nego kad bi naša obćina u red stavljena bi moglo samo pod gljodu opet zastupstvo pozvati uz zapovjed, da moraju prisustvovati ili se odrediti zastupničke časti; ako nabi isti prisustvovali, po tom na mjesto ovih pozvati one izabrane obćinske zastupnike, koji su u dotičnom izbornom tjelu dobili manjinu glasovah. Jer ako i bi ovo vis. o. kr. namjestništvo namijenilo raspisati nov izbor samo možda za ono izborno tjelo, u kom su bili izabrani oni, koji nisu danas prisustvovali, nabi se takovim postupkom sigurno došlo do nijednoga cilja, nego bismo bili

uvijek gdje smo i danas. A to bi škodilo puku i obćini.

3. Sadašnja uprava bila je veoma loša u svakom obziru a to je razvidno iz sljedećeg: a) već je osam godinah, što nije se položilo nikakova proračuna nit računa nikad, b) gradila se u ovih letih nova školska sgrada u Buzetu s proračunom, da će se potrošiti šest do sedam a nikako do osan tisućah forinti; sada je potroška i 14 tisućah i možda više jer računa pravoga se nit nazna, neg sumo to, da poduzetnik ima još dobiti od obćine sedam tisućah forinti. c) Bivši obćinski ljekar Dr. Fonda je vjerovnik kod naše obćine za njegovo službovanje kao obćinski ljekar pred trimi godinama prieko tisuću forinti. d) Tko znade, koliko poljskih čuvarah za leta i leta je dužna obćina platiti i još drugih dugovah, koje ni moguće znati, dok se u knjigah nerazvidi, pošto naima računa toliko vremena. e) Sjednais obćinskoga zastupstva nije se po godinu i pol držalo. f) i mjestno školsko vieće bijaše radi nehajstva predejdništva i rad nerazvijena propisanoga zakona razpušćeno.

4. U občini Movražkoj morao je svaki kmet, da se zaprieči eksekuciju od strane porezne oblasti u Buzetu za porezni dug nad obćinskim imotkom, platiti poreznomu uradu u Buzetu g. 1884. for. 15 i 30 nrč. i to povrh ostalih obćinskih plaćalah to može o tom svaki pojedini pokazati

svoju namiru od istoga c. kr. poreznoga urada u Buzetu. Na isti način i u istu vrhu u godinah 1883—84. morala je obćina Slum t. j. svaki obćinar platiti izvanredno po for. 20, da njim ne idu obćinska zemljišta na prodaju od c. kr. poreznoga urada u Buzetu.

Koliko li su to žrtve! Koliko od njih moralo se baciti liharom u naručaj, rad tih plaćalah i sve to poradi slaboga upraviteljstva obćine, a tko znade kolike su druge podobćine u sličnih neprilikah.

Usljed ovih istinitih činjenicah mole pokorno podpisani, da se to visoko c. kr. namjestništvo blagoizvoli za tako pravednu stvar zauzeti to našoj opravdanoj molbi čim skorije zadovoljiti. U Buzetu, 26. janara 1885.

(Sliedi 19 podpisah hrvat. zastupnikah).

Glavna skupščina polit. društva „Edinost“.

Dne 1. febrara sabralo se do 200 članovah polit. društva „Edinost“ na glavnu skupščinu. Točno u 11 sati otvori predsjednik g. Nabergoj skupščinu predstaviv ponajprije vladinog povjerenika g. Vidca. Zatim obrazložil u poduljem govoru cilj društva „Edinosti“, njezin postanak i njezino djelovanje.

Kroz 11 godinah radi naše društvo — reče govornik — u Trstu i okolici a u no-

PODLISTAK.

Uzgoj i škole po svijetu.

(Dalj.)

IV.

III. Likurg i Spartanski uzgoj.

Sparta bijaše nekoliko stotinah godina prije Isusova poroda znamenit grad u Grčkoj. Spartanci odlikovahu se osobito svojim junacstvom i hrabrošću. Da spomenemo samo jedan junacki njihov čin. Perzijski kralj Kserkse podje sa silnom vojskom od pet milijunah ljudi, da osvoji Grčku. „Hoće li se Grci usuditi boriti se s nama?“ upita slihi Kserkse, al mu Spartance Demarat odvrati: „Grcak se treba bojati, jer su siromasi. Negledaj na to, što jih je malo, neka je samo 1000 ili još manje Spartanacah, dočekat će vas, nemićući se s vama, jer imaju silnoga gospodara, a taj je zakon, koj nijn ulaze pohijediti ili umrijeti. I doista kralj Leonida dočeka u jednom klancu sa malim brojem svojih Spartanacah silnu neprijateljsku vojsku. Kserkse pisa Leonidu: „Predaj oružje svoje.“ Leonida odgovara: „Dođi sam po njega.“ Spartanci poletiše neustrašivo oružjem u ruci proti perzijskoj vojsci, a perzijske vodje tjerahu bijem u ruci svoje vojnike napried. Kad sa Spartancem kopje polomalo, udariše mačevi, a zatim rukami i zub, dok nipošle nelegicnuše svi do jednoga pod tućom neprijateljskoga kamenja i udarcem. Leonida pada, padoše Spartanski junaci, al izgino taj neprijatelj na hiljade i domovina osta slobodna.

Spartanci postadoše jaki i hrabri, jer se je kod njih kod malone djece pazilo, da iz njih postanu kremen-junaci i nmoi hrabra srca, a ne slabiki, koje svaki vjetrić u postelju baca, ili kukavice, što no se svoje sjene boja.

Propise, po kojih se imade uzgajati spartansku djecu, dao je Spartancem njihov kralj Likurg, koji je prije toga po svijetu putovao, da prouči, kako se drugud uzgajaju.

Likurg dopusti samo podpuno razviti i zdravim ljudem da se žene, jer slabiki radjaju opet slabih. Žene, koje bljahu u drugom stanju imale su brižno paziti na svoje življenje, da porode zdravo, čilo i lepo die. Svako novorođeno pregledali su starešine, te koje bijaše slabo i krležavo, izlagali su na nekom brdu, da ondje duleko od svieta pogine.

Do sedme godine njegovala je die i majka, pričuvavaju za svakog nepogodnosti. Moralo je spavati sad pri svjetlu sad u mraku, da se sačuva od straha. Povijalo se nje, da se uzmagne slobodnije kretati i uspijevati. Koliko se je moglo, gledalo se je na to, da neplaće, jer se je smatralo sramotom, da Spartancem izjavljuju svoju bol plaćem ili juukom.

Kad je bilo djetetu sedam godinah pušilo je u javni zavod, rekli bismo školu. Tu je dobivalo svu obškrbu tako, da se roditeljem nje trebalo za svoje diele brinuti. U zavodu spavahu djeca iz početka na sienu ili na slami bez pokrivala, a posle 14. godine na trski (trstik), koju su morala sama nabrati, ali ne narezati u nožama, nego golim rukami nuzgati, da se priuče pomoći al pri poslu i kaid neimaju k tomu navadnog oruđa. Kupali su se ljeti i zimi, a vazda brijahu boći i

slabo obućeni. Hrana njim bijaše prosta. Kralji njim je bilo dopušteno, nu strogo sa kaznili one, koje su u krađji zatekli. Kralj, ni hudi lukav, da, te nitko nezateče. Sibe su i balice u Sparti često razile, dapače svatko bi godine izlhalb javno (pred svietom) svu djecu nit dužnu nit krivnu, samo da postanu tvrdja. Plakati nisu smjeli, a tko bi najviše uztrajao, dobio bi dar.

Dječaci vježbahu se u trčanju, skakanju i svakovrstnom oružju. Učili su pjevati pjesme o slavnih junacih i svirali na kitaru, da jih pjesma i muzika oduševi kad utreba u voj poći. Za čitanje i pisanje malo su se Spartanci brinuli. Bila su takova vremena.

Starost su Spartanci veoma poštovali. Dodje neki starac med Spartance, a ovi se svi digoše sa svojih sjedalah u znak štovanja. Starac do suzah ganut uzviklino: „Ostali Grci znadu što je lepo, al sami se Spartanci u istinu lepo pogašaju.“

To su Likurgovi zakoni. Spartanci su se Likurgu zakleli, da će jih držati, dok god se on vrati. Likurg ode i nepovrati se u Spartu, misleć, da će Spartanci uvijek njegove zakone obdržavati.

Spartanci pričuvahu sa svoju djecu na svjetlo i nu mrak, da jih nelude strah po noći. Rečimo i mi koju o strahu. Razumni ljudi vjernju, da čovjeku može naškoditi samo brnja volja, te njezanje ili nesmotrenost samoga čovjeka. Nozdravilo ih prekomerno jelo i piće, prehlada, nečist žralc, to su uzroci bolesti; a ne ureci, vještele, naštrapi, vukodlaci, more, koje da čovjeku krv sanjaju, i što ja znam, kako se sve te vračarije zovu. Al da! skoro nam se čini nekorišno o tom pisati, jer tko u to vjeruje, svi mu sveteli

nebi toga iz glave izbilil. Baš iz prazno tjeru u takove stvari nastaje strah. Mnogi ljudi nebi po noći za sav sviet iziši iz kuće, ne što se boje tata ili hajduka, već vještele i vukodlaka.

Al što je neč? promislimo malo. Suce nam je danju svjetlilo i grijalo nas, svojim svjetlom i toplineom budilo iz zemlje pšeničnu klicu, iz stabla bieli cvietak i zeleni listak, a u jagodi trpki sok pretvaralo u sladjani med, a sad nam je zašlo za goru, da drugim zemljam i drugim narodom podaje svoje blagodati, jer smo svi djeca jednog otca, svi sinovi božji. Drugud je dan, a kod nas noć, al zato što je noć, ostao je vrt, kamen, put, stablo, sve baš na onom mjestu, gdje je bilo i po danu; što je bilo na nebu i sad je na nebu, što u paklu i sad tamo zubi škripl. Vještele i vukolika nije bilo nit po danu, nit jih je po noći oslom u praznih glavah.

Malo die, dok mu otac i majka, braća i sestre, tek su susede, svake i kumice nenapune glavu sa čudesne kume ruke, nepozna straha, ono bi i danju i noćju i u sobu i u kuhinju, i na groblje i u šuma, i na hrieg i u njivu, svakamo, a ničesa se nebi bojalo. Takovo bi diele i odraslo, da ga drugi neizkvaru. Al što čete, još je diele u zlobi, već ga strah sa nekimi starimih, vukotkamic, vjetlic i kako se svi ti osobiti dječji strahke nezovu. Siroće to zapamti, pak nebi ni za živu glavu išlo u tamnu sobu, a kamo li će noćju po susjed, ako mu bude majci slabo.

Negovorite nikad dječoi o strašilih, naučite jih, da idju i po danu i po noći bez straha u sobu, u štalu, u dućan (kucigu), svakamo, neka se ne boje vukodlaka, al neka se boje Boga i čuvaju zlogu.

vije doba protegnulo je svoje djelovanje i na daljnje krajeve, osobito na Istru. Spomenu kako se društvo podmeću zaprieke od narodnih i državnih protivnikih, koji ruku snuju proti svakom narodnom poduzeću. U novije doba osnovali su ti protivnici za okolicu tršćansku novo političko društvo »Concordia«, koje bi imala biti svrha, uzdržati slogu i mir medju građani i okolicani, nu u istinu »Concordia« ne ide za drugim, nego da sije nemir i razdor medju nami, da nas otudji rodu i jeziku, da nam oduzme što imademo najmilijeg. Sloga i mir postoji medju nami i građani od vjeka, nu to sloge neće da priznaju oni, koji bi hijeli, da se mi određemo svoje narodnosti i svojeg jezika. »Concordia« hoće, da otjera tudince iz Trsta a tudinci su većinom njezini osnivači i štitnici. Svaki pošten Slavan okrenuti će »Concordiji« ledja jer, ona ide samo za tim, da nas posvadi, da nas pocepa i da nas raznarodi. Spominje nadalje, kako je naše društvo uvijek nastojalo, da dođu od naše strane u gradsko zastupstvo samo čestiti i pošteti muževi. Takovih se već mnogo godinah nalazi u zastupstvu. Ovi, prema dušom i tijelom Slovenci, ipak su cijenjeni i štovani od vrljednih i vidičajnih zastupnikah i građanah druge narodnosti, jer značajna i čestita čovjeka znao i pošten protivnik cijeniti u kukavici i beznačajnika svatko izbjegava. Preporuča članovom, da se složno okupe oko našeg društva, koje zadovolja upravu sada radi pravedno i jednako veliku važnost. Radimo svi i svagdje složno u prilog milom nam rodu. Budimo odati našoj svetoj vjeri, našem vladaru i našem utrohu. Budemo li se držali ovih načelah, morali će napredovati naša sveta stvar.

Zatim proglasi skupšćinu otvorenom i pozove predsjednika p. M. Mandića, da izvjesti o podišnjem računu. Ovaj pozdravi najprije prisutne članove iz Istre, najpače one, koji su iz zapadne Istre učinili daleki put, da prisustvuju današnjoj skupšćini. Ti muževi zaslužili su, da ih skupšćina pozdravi sa srdačnim: dobro nam došli i iskrenim: živili čemu su se skupšćinari jednoglasno odazvali. Poslije toga izvjesti govornik o računih za god. 1884. Društvo je imalo dohotka 158 for. 41 novč. a potroška 150 for. 35 novč. Društveni imetak pako iznaša 216 for. 37 novč. Za g. 1884. poveda se liepo broj članovah a napose valja iztaknuti, da je pristupilo k društvu iz Istre 157 novih članovah. Na tom smo služili u prvom redu zahvaliti se gg. povjerenikom, koji su se brizno trudili oko sakupljanja novih članovah. Spomenu i nekoje prijatelje, koji su se sjetili novčanimi darovi našeg društva a medju timi jesu i nekoji rodoljubi iz Kastva.

Na upit predsjednika, da li želi tko kakovo razjasnjenje glede računah ili dani hoće skupšćina iste odobriti, bijaše jednoglasno ovo posljednje prihvaćeno.

Tada stade tajnik g. V. Dolenc izvješćivati o djelovanju društva u g. 1884. Izvjesti najprije o broju članovah, zatim da su nekoji od istih ove godine preminuli, medju timi i zastupnik Gorjup; da je društvo njemu, pjesniku Koseskomu i piscu Godini postavilo na lišće vijec. Na to pozove prisutne, da u z. k. poštovanju naprav pokojnikom ustanu sa sjedalah, što bi sveoče učinjeno. Spomenu također, pok. zastupnika za okolicu g. Pagana, koji, prema nekih Slovenca, ipak se pokazao i napram nam pravednim. Injemu zakliknu slava!

Izvjeshćuje nadalje, da je odbor učinio rekurs proti odluci gradskog zastup. radi slov. školah, te da je rekurirao proti postupku istoga zastupstva, što je zabacilo slovensku molbenicu, kojom se molilo za uredovanje sa okolicom u slov. jeziku. Zatim odpremljena bijaše peticija radi skupka Porečko-Puljskoga i druga radi željezoličke spojnice južne željeznice sa državnom. Društvo je usljed zaključka glavne skupšćine u Katinari odposlalo molbenicu na ministarstvo, da bi se pomoćno odlučavanje na e. k. gimnaziji u Trstu u slov. jeziku. Riešilbi molbenica stigla je i naredjuje se, da se prvi kurs razdeli na dva odjela i da ako bude potrebno, da će se i drugi pomoćati. Nadalje izvješćuje o obćem polit. stanju u Primorju a napose u Trstu, te pobija tožnje i nečiste eljive

društva »Concordia« i predlaže u ime odhoda, da se kod budućih izborah neima od strane društva podpirati one osobe, koje budu bez privole i znanja našeg društva kandidirale. Zatim, da ima svatko, koji bude kandidirao u ime društva, podpisati društveni program, što bijaše od skupšćine jednoglasno primljeno. Zatim se prešlo na pojedine predloge. G. Ka-mušić predlaže, da se na e. k. njemačkih pučkih školah uvede u dva prva razreda slovenski dotično tal. jezik i u viših tekar njemački da se za to zamoli zemaljsku vladu, što bijaše također prihvaćeno.

G. Primožić tužio se na nedostatk u Rojanskoj školi te izrazio želju, da bi se tamo mjesto talijanskoga poučavača njemački jezik, čim bi se djeci otvorilo put na državnu gimnaziju.

Podpredsjednik Mandić predlaže, da bi se prije budućih državnih izborah sazvao u kotaru Pazinskome tabor. Obrazloživ svoj predlog, dade ga predsjednik na glasovanje te bijaše isti jednoglasno primljen.

Napokom se prešlo na izbor odhoda. U taj bjhahu izabrana sledeća gospoda. Predsjednikom Ivan Nabergoj; u odhor: V. Dolenc; J. Jan; St. Jenko; Dr. F. Mandić; M. Mandić; St. Nadlišek; G. Sterle; A. Trobec i M. V. Živic. Zamjenici: Iv. Malatanc; Iv. Vatovec; Jos. Sanceli; Iv. Malatanc; F. Balanč; Jos. Požar; Ed. Lampe; Jos. Feriuga i F. Žitko.

Napokom se odabralo 60 povjerenikah, koji će sačinjavati centralni izborni odbor i koji će mjesno izborne odhore stvarati.

Pošto bijaše iscrpjen dnevni red, zaključiv predsjednik skupšćinu zahvaliv se članovom na mnogobrojnom posjetu i uzklilkauv Njeg. Vel. cara i kralju Francu Josipu trokratni živio čemu se skupšćina oduševljeno odazva.

Zamoljeni smo od članovah, koji su došli iz zapadne Istre, da se javno zahvalimo sl. odhodu društva i svim članovom na ljubeznjivom i prijateljskom susretanju, koje ih je svuda pratilo, što im ovim veoma rado činito.

Najbedastije kod celoga ovoga posla je to, da ima kod nas na dobrili mestih ljudi, koji govore, da se je za porat jur prošlo, ma nekoliko vremena da neće bit ništa, jer da je protivan Volosčakom neki, koj bi imao odlučiti u toj stvari! Lude ni glave, koja tako misli; lahko je razumeti da bi u Preluku već davno bio izvan nastp proti jugu, kad bi ono bila istina jer po misljenju nekih trih četirih morao bi on neki biti prijatelj Kastavcem, kad nije Volosčakom. Sa svim tim vidimo; da se ništa nije učinilo za sigurnost bro-darenja ni u Preluku, ni na Voloskom ni u Lovranu.

Mi mnogi, koji bjavmo na Voloskom došli smo po sreći, da je na 21. jenara gosp. Baldini, učitelj gospodarstva držao podučavanje o gospodarstvu. Inko znate g. Baldini je imenovan za Talijane, a g. Krmar za Hrvate. To došašća Baldina ni Volosko je dakle jedno novo svedo-čanstvo, da neki i neki hoće na silu biti Talijani. Ali pustimo to na stran. Vendar je žalostno, da od toga podučavanja nije nlikakove koristi. Je li g. Baldini došo samo za Volosko, ili za obćinu Volosku? Mislim da ne. Dakle dužnost je bila oglasi ti javno po bilježnih obćinah i po novinah pak neka dojde koji hoće. Na mesto toga čujem, da je po Voloskom okolo hodila neka specifična izabranih, kako da tobože samo oni imaju pravo znati štogod ekonomije. Neznam koliko je imenah bilo na specifič. nego po poslušanju najbrže jih nije bilo nego 6 ili 7. U obće tako nemože biti pravoga napredka, makar vi imali stolne školah.

Čuje se svo vika o nekakvih tatarjih, G. Kundić u Frančih ukrulo je vola iz štale; ovd u Škerbičih okradjena je jedna obitelj, u gostioni »Monte Verde« pofalilo su 4 kokoše i nešto drva. Oni koji su se bojali da čemo mi ovuda ostati uvijek »barbari« jer nam nije bilo potrebno večer zaključiti vrata, oni mogu sada veselo reći: »E pur si muove! Mi napredujemo, jer je više tatarje.

tim prije, ako bi se Galicija vezala sa Austrijom, kao što je Hrvatska sa Ugarskom — kako to nekoji njegovi prijatelji predlažu.

Grof Hohenwarth, koji je postao predsjednikom vrhovnog računarskog dvora, da će postati do mala članom gospodske kuće. Njegov klub imao bi se podieliti u tri diela; njemački članovi pridružili bi se Lichtensteinskom klubu; Talijani Coroninijevom klubu, a južni Slaveni sastavili bi poseban južnoslavenski klub.

U Českom gradu Budejevice nadvladala je prošlih danah za prvi put kod izbora za trgovačku komoru narodna česka stranka. Česi imaju u svih odsjecih veliku većinu. Čeha izabrano je 22 a Njemacah, koji su do sada imali većinu, samo 2.

Ugarski sabor dovršio je razpravu o proračunu. Trioznji madjarski listovi pišu, da se nije ovom razpravom ništa drugo postiglo već to, što se je pokazalo, da se stranački odnosaji u ugarskom saboru nemogu dulje držati. Nijedna stranka neodgovara željam naroda, dapače niti ona, koja je na vladi i koju uzdržaje samo to, što oponira opoziciji.

U Zagrebu proslavilo je prošlih danah uredništvo »Narodnih Novinah« pedesetletnicu obstanka istih novinah. Sastalo se do 30 novinarah i književnikah, da proslave riedku tu svečanost. »Narodne Novine« bjhahu utemeljeno prije 50 godinah od poznatog hrvatskog pisca i buditelja hrvatskoga naroda, pokojnoga Dra. Ljudovita Gaja. Na tom sastanku potaknula se također misao, da bi se oživotvilo društvo hrvatskih novinarah, koje bi podupiralo nemoeće članove i u kojem bi se blazilo svakdanje oštine, koje su na štetu novinarom i čitate-ljem.

Pogovara se, da se kani zaručiti bugarski knez sa kćerju njemačkoga nasljednika prijestolja. Ruskomu dvoru da nije ta nakana po volji, jer da bi se tim porometili sadašnji dobri od-nosaji medju Berlinom i Petrogradom a možda idu tako daleko te kažu, da bi mogli nastati usljed toga novi zam-iršaji na Balkanu.

Ruski ministar bogoštovja izdao je na sve ravnatelj škole okružnicu glede proslave slavenskoga apostola sv. Metoda. Okružnicom se naredjuje, da se imade dan sv. Metoda svečano proslaviti. Okružnica upravljena je i na ravnateljstva njemačkih školah u ruskoj priostolnici.

Talijanska vlada šalje neprestance vojno brodovlje u crveno more, da tamo zaposjedne nekoje važnije luke. Italija namjerava zaposjesti pobriežje od Asaba do Sudekina. Turska vlada razposlajala europskim vladam okružnicu, u kojoj protestira proti talijanskim spletkam na crvenom moru. Po naj-novijih viestih šalje Tarska vojsku pod zapovjedništvom Muktar paše u Sudan. Cilj je tomu poduzeću, da zaprieči talijanskom brodovlju posizati za tudjimi pokrajinama.

Belgijanci živući u Parizu ustrojili su poslije lanjskih nemirah radi novog školskog zakona u Belgiji, belgijski republikanski savez. Taj savez nastojati će, da srušiva Belgiji sadašnju vladajuću kuću tu da uvede tamo republiku.

Kod posljednjih izborah za francozki senat pobjedili su velikom većinom umjereni republikanci. Izabrana je u senat nekolicina poznatih diplomatah a propali su nekoji dosadašnji prvaci proturepublikanske stranke u senatu. U Madagarskaru uzeli su Francozi pomoćju 1600 vojnikah u jedan dan važnu tvrđavu Ambonia. Ovim činom osigurali su si Francozi gospodstvo na tom otoku.

DOPISI.

Volosko 20. jenara. Evo hoću da vam štogod pišem iz ovoga kraja, ali toliko se toga nabere, da neznam sam gdje početi. Uzmimo kako dođu misli.

Rečka »Bilanca« štampala je nedavno iz »Triester Zeitung« jedan dopis iz Voloskoga, gde se onaj, koji piše, ljuto pri-tužuje na naše luke ili porke ovuda. Spominje kako se je jur mislilo zaspati jedan rukav na Puntici od Preluka, pak od svega ništa, kako je malena Voloska luka, i da je zadnja doba produžiti ob-stojeći ključ, da budu barem srednji bro-dići mogli; pristajati kako je potrebno providiti u Opatiji, u Iki i u Lovranu luke; govori da je u Reki dalje do Senja na hrvatsku stran »hogo toge učinjeno i da se ufa, da će naša vlada već jedana-put nešto malo učiniti.

Kako Vaši čitatelji znaju, učinjen je parohod »Abbazia« koj plovi med ovimi krajev, sutra može doći drugi i treći i tako napred, pak što nije sramota, da po gradom vremenu taj parohod prijeđe pod nos Opatiji a nesme izkrcati putnike nego njih mora nositi dalje do Ike, a kada dojde pred Iku nesmije ostati ovdje jer nije sig-uran, nemože u Lovran ni u Volosko, guran u Preluk, dakle nije druge nego beži prenoćiti u Reku pod drugu vladu i pod druge zakone.

Sveto evanjelje govori: Kucajte i otvorit će vam se. I to je istina. Puno puno treba prosit i psarit i lepo, a ako je potrebno i grio, da se dobije štogod, jer cesarstvo je veliko, potrebah je mnogo, a koji odlučuju, mnogo puti neznanju pravo naše stanje, jer se iz Beča nevidi valje ovamo na naš »škrpeli i na more.

Ja se neželim na nikoga blatom nabacivati, ali mislim, da su u tom krivi obćinski starelšine svih obćinah a naime Voloskoga. Iz svake trete četvrtice sednice morali bi obćinski starelšine pisati dalje, da je to i to, pak jur bi jednaput nešto bilo odlučeno. Zar će komu biti škodo, ako naš porat bude veći i prostraniji nego je do sada? Ja mislim da ne?

Pogled po svijetu.

U Tratu, 4. februara 1885.

U sjednici carevinskoga vieća od dne 30. jenara započela je razprava o kongru ili o sveoćeničkoj plaći. Većina govornikah izjavila se za sam predlog. Ministar nastave i bogoštovja reče, da je zadovoljan, što zastupstvo toli složno prihvaća predlog. Isti bi-skupci da nisu proti predlogu. Finan-cijalna uprava priznaje također, da je predlog potrebit, nu da nemože već sada uzeti na sebe svo terete, koje predlaže odbor, te želi, da se postu-pice podieljuje svećenstvu što mu treba tako, da se kroz nekoliko go-dinah poboljša njegovo stanje prama odborovu predlogu. Glavni temelj za-kona sačinjava fasia dušobrižničkih dohodakah a tim se imade stvoriti podloga za kongruu i za pripomoć iz državne blagajne. Dalmatinski za-stupnik Vojnović predlož, da se vlada pozove, neka podnese sličan predlog i za grčko-istočno svećenstvo u Dalma-ciji. Glavni govornici izabrani bjhahu Clam-Martinić i Kraus.

Poznati austrijski Veliko-Niemac i državni zastupnik Schönerer obelo-danio je svoj program u oči predsto-jećim izborom za carev. vieće. U tom programu nalazimo i sljedeću točku: U narodnom je i političkom interesu, da sve one zemlje austro-ugarske drž-žave, koje su prije sačinjavale nje-mački savez, u buduće sačinjavaju, u koliko je to moguće, neodvisnu i strogo jedinstveno ustrojenju cjelinu. S togu valja nastojati, da se sadašnji odnosaji medju Austrijom i Ugarskom zamjeni osobnim savezom. Kraljevina Dalma-cija, Bosna i Hercegovina neka se utjelove Ugarskoj. Tim načinom nada se Schönerer, da bi Niemci zadobili opet većinu u carevinskom vieću a to

